

صاحب امتیاز و مدیر مسئول
ضیا کولک آلپ

پیل - ۱ صائی - ۲۳
نسخه‌سی ۱۰ فروشدر

اداره خانه‌سی

دیاربکر

حکومت داتره‌سند

ولایت مطبعه‌سی

تلفرافه : دیاربکر

کوچوک مجموعه

کوچوک مجموعه

۱۳۴۰

۱۹۲۲-۲۳۸

هفته‌ده برچیقار علمی ، ادبی ، سیاسی ، اقتصادی مجموعه‌در

۱۸ رجب سنه ۳۴۱

پازار ایرتسی

۵ مارت سنه ۳۳۹

کوی و شهر

کوی و شهر کنندی آند بلیینه وجوده
 کان ابکی اهمیتلی تشکیلاتدر . بونشکیلاتری
 وجوده کترین نه قانون ، نه ده حکومتک
 اراده و تشبیدر . وسیله ، ملکیتک ولایت ،
 لوا ، فضا کی اداری تقسیمانه صنی
 تشکیلاتر دینیلدیکی حاکمه ، طایفه ، عشیره ،
 کوبه ، شهره طبیی تشکیلاتلر آدی و بریلر .
 صنی تشکیلاتلر ، یکی قانونلرله
 دیکیدیر بیلر . مثلا ، اولجه ، ملکیتک
 اداری تقسیمانده نمل ایالتلردی ، سوکرا
 ولایتلر اولدی ، شیمیه ده تدریجی بر
 صورتده لوا و اقلیدر . طبیی تشکیلاتلر
 قانونلرله قانس اولونه مادلری کی طبیعتلری ده
 قانونلرله دیکیدیر بیلر .

وی یاخود شهر دینیلدیکی زمان .
 ظن ایدر زک بونلرک بالکیز برتنک انوعجی
 واردر . حال بکه کرک کویک ، کرک
 شهرک متعدد و مختلف انوعجیلری واردر .
 ویک الک اسکی انوعجی (اوبا) در .
 اوبا ، برابر قونوب کوچمن چادیرلرک
 مجموعیدر . شرق و شمال درکلی بوکا
 (آول) دیرلر . عربلرجه آدی (حی) در .
 الک اسکی کوی ، بر اوبانک چادیرلری

بیراقرقی اولرده اوطورمه بیلر باشلار .
 اوحالده ، کوی انوعجیلری تعیین ایدم بیلک
 ایچین ، ابتدا اوبانک نه کی انوعجیلری
 اولدینی آرامق لازم دیر .

اوبا ، سمیوی ، قونودال وده موقرات
 اولقی اوزره اوچ انوعجه آریلیر .
 بواج تورلو اوبانی مقایسه ایدر سهک ،
 کوبلرکده فرقلری آکلامی اولورز .
 سمیوی اوبیه مثاک اولان حرب

اوبانی ، بر سمیه دن عبارتدر . سمیه ،
 کلمی (سمی) دن کلیرک (آداش)
 دیکدر . برسمیه ، صنی طایفه
 فردلرک مجموعیدر . مثلا ، اسلامیتک
 ظهوری زمانده مکده (هاشمیلر) واردی .
 برفره هاشم اوغوللری دینیلدی . بر
 کیمسه سن کیمسک ؟ دیه سورولدی
 زمان ، هاشم اوغوللرندن یاخود امیه
 اوغوللرندن ، یاخود عبدالدار اوغوللرندن
 الخ . دیه جواب ویریدی . ایشله ، بر
 زمرملر برسمیه در . اگر قریش سمیه لری
 کوچمه اولسه دیرلر ، هاشمیلر آری بر
 اوبا حاکمه ، دیکرلری ده باشقه اوبالر حاکمه
 قونوب کوچمه کلردی . حرب اوبانک
 عزیز علامتی ، فردلرک بری برینه مساوی
 اولمیدر . سمیه لک رئیسنه (شیخ)
 دینیلرک مساویلر آراسنده برنجی ماهیتده در .

مانله لر ، صرف قومشوق واسطه - به برابر
 ياتارلر آزارنده اقربا اولاتلر وارنده
 اقربا اولمايافلرده واردر . اوبانك آق
 ساقال انخايه تامين ايدر . عرب اوبانده
 شيخلك (سويده بويوك) . منحصر كن
 تورك اوبانده (بولده بويوك) . عائددر .
 بولده بويوك ايسه . يا خلك انخايه .
 يا خود بوي بكلك وائل بكلك تامينايه
 ميدانه كالر . معافيه . بولده بويوك
 ماهينده بولونان بو (آق ساقال) فتودال
 بر رئيسه ده بزمه من . چونكه . آق ساقال .
 اوباني كنديسنه مائل اديشه من . ديكر
 فردلر حقوقه آق ساقال مساوي ايدر .
 ايشته ، بواچ تورلو اوبانك . چادرلر
 ترك ابدرك اولرده اوطورمه - يله اوچ
 چشيد كوي دوغمشدر . - حيوي كوي .
 فتودال كوي . ده موفرات كوي في الحقيقه
 عرب كويلرده (سميه ماهيتي) . تورك
 كويلرده (قومون) يعني ده وقراتيك
 بر زمه ماهيتي . كورورز .
 كورولوركه ، تورك قوبي دها - يارب اوبا
 خالده ايكن يله بر قومون ماهيتند - يدي .
 تورك قوبي اوطوردقدن . رلشدن - سوكرا .
 زمانله قومون ماهيتي دها . بويوك رفوت
 قزاعشدر . تورك كويلوسنك روحنديه

بودنيس طبق بر مانلك رئيسه بكمرد .
 بودن باشقه . سميك فردلر آراسنده
 قان دعوامو تسندي واردر . بر فردك
 جرمندن بوتون سيمه داشلر مسؤولدر .
 فردك انتقامي آقده بوتون سيمه داشلرك
 مقدس روطه - ييدر . (ديت) آلوب ورن
 سميدير . سيميك فردلر آراسنده حقوق
 تساندن باشقه . اقتصادي تسانده واردر .
 اولدكارلر زمان برينك وارنلر اولدكلر
 كي . حبانده ري برينك ماهينده
 حصه داردرلر . ديككه عرب اوباني بويوك
 بر ماندن عبارتدر .

فتودال اوبانده ايسه . حال باشقه
 تورلور . بر كره . اوبانك بر آقامي
 واردر آكا كنديسنه اوبانك فردلر
 مساوي كورمن . بونز باشقه . آقا اوباني
 كنديسنه بر مائل اولاق اوزره طائير .
 يعني . اوبانك فردلر . آخانك رعبلر
 (سرفلر) در . بوافا . دها . بويوك بر
 آقايه . اوده بريكه ناييدر . كورولوركه
 فتودال اوبا سيار بر مالكانه دن عبارتدر .
 ده موفرات اوبايه كلنجه . بونه بر
 سيمه ماهيتند . نهده بر مالكانه خالده در .
 بواغوزجك مثالي اولان تورك اوباني .
 سيار بر (قومون) دن عبارتدر . مختلف

مجبورانه دولو کزلی رخنه نك بولونمسی
 و احتیاجی ظاهر نك نتیجه یدر . قومون ،
 کوچوک جمهوریت دیمکدر فی الحقیقه ،
 تورک کویلی ، جامعی ، مکتبی ، مشترک
 چار و اورمانیه خرمان برارینی کندی کندینه
 اداره ایدن کوچوک جمهوریت کیدر . هرکویک
 (واقف بازه سی) ، (عوارض آفچه لری)
 نامیه خصوصی برساندینی ، خصوصی بر
 بودجه سی و اردر تورک کویلی حکومتک
 هیچ خبری اولمدن ، هیچ بر قاعده استناد
 اتمدن ، مابیی برخاق تشکیلاتی صورتند
 بوتون ایشارینی کورمکدر . صرب کویلیله
 فتودال کویلی آغامز و بکمز یاشامه مازلر
 حال بوکه تورک کویلی نك هپسی آقامز
 و بکمز در . کویلو تورکلر بو حالی کوزل
 بر تمثیل ایله آکلایرلر : تورکمنه آری
 آیرمه سین ؟ دیمشله . ارام ایله ویزرتینی
 نیده ییم ، دیمش فی الحقیقه ، کوی آفانک
 ویزرتیسندن باشقه ، آجی رایکنه سوده وار .
 تورکیده ، تورک کویلی ، بر قومون
 حالدده اولدینی حالدده ، مع التاسیف ،
 شهرلر هنوز قومون مایقنه کیرمه مشدر .
 حال بوکه اوروپاده قومون حیاتی ابتدا
 شهرلرده باشلامش ، سوکرا شهرلردا کویله
 سرایت اتمشدر .

شده یه قادر ، تورکیده شهرلرک بر
 قومون حانه کیرمه مایه سی سیمیز دکلی
 هر شهرده ، فرانسلرک (قومونونه) آدینی
 و رد کلامی مذهبی جاعتلر واریدی . هر جاعت ،
 خصوصی و فطریله دینی بر قومون حیاتی
 یاشیوردی ذاتاً ، جاعت دیک دینی بر قومون
 دیمکدر . ایشنه ، بودینی قومونلرک بری برندن
 مستقل بودجه لره ، مکتبلره ، خسته خانه لره ،
 هزارلره مالک اولمسی ، هپس نك ردن
 مشترک بر شهر حیاتی یاشامه منافع اوایوردی .
 فی الواقع ، هر شهرده قانونک وجوده
 کتیردی و برلایه تشکیلاتی موجوددی .
 فقط ، جاعتلرک خصوصی حیاتلری شهرک
 حقیقی برلده (سینه) اولمسه منافع اوایوردی .
 هیچ شهرده حق استانبولده یله نام مناسبه
 بر بلدی نك وجوده کلمه مایه سی بولدن
 دولاییدی .
 مثلاً استانبولی اله آلام : سوبندلری ،
 چشمه لر ، خسته خانه لر ، هزارلر خلاصه
 بلدییه تعلق ایدن نه قادر تاسیسلر وارسه
 هپسی اوقافه یعنی جاعتلره طأددی . شهر
 امانتیه اوقاف نظارتی و بطریق خانه لر آراستنده
 مجادلر هیچ اکس نك اولمازدی . سائر
 شهرلرده بلدییه یله و قفلر و جاعتلر آراستنده
 هپنی اوقفا شهملر موجوددی .

اوحالده ، شهر لک بر در بلده حاله
کچمسنی ، هر شهر ده بر بلدیہ بر قومون
آلنده اوبانده فی قائمین ایچین نه پائی ؟
بونک بکانه چارده فی وقف لک رقبه فی بلدیہ لره
تودیع ایتمکدر .

وقف لک ، بر مین خدمتک ولایت خاصه
طرفندن ایضای ایچین وضع ایلمیشدر .
وقف لره خالد ولایت خاصه فی حاز اولان کبسه لره
منولی ، نای و بر بایر . متولیلر و قفلرک
مدبر لری اولغله برابر ، ولایت عامه ک
مراقبه فی آلنده درل . فقط ، ولایت
عامه ک اوچ درجه فی واردر : دولت ،
ولایت ، ناحیه . متولیلر ولایت عامه ک
بو اوچ درجه سندن هانکیه نیک مراقبه فی
آلنده بولونمالی . دولتک مراقبه هبتی
اولان بو بونک ملت مجامعی ، هر قصبه ک
خصوصی و قفلرله اوغراشاماز . ولایت
یا خود لوا مجامعی عمومیلری ده هر قصبه
خالد و قفلرله مشغول اولماز . و قفلری
مراقبه ایلمک ولایت عامه ک و قفلره
صوک درجه یاقین اولمسی لازمدر . بواله
یاقین ولایت عامه دائره فی ایسه ، ناحیه
مجلسیدر شهر لره ناحیه به (بلدیہ)
نای و بر بایور . اوحالده ، وقف ایشلری
حق بو توغز جاعت مسئله لری شهر لره

بلدیہ لر ، کویلر ده ناحیه مجامعی نیک
مراقبه فی آلنده بولمالیدر . فکر منزه آورده ،
اوقاف ، احقه مشروط اهلر نه صرف اولونماق
اوزره ، بته متولیلری طرفندن اداره اولونمالی .
فقط ، بو متولیلرک مراقبه فی اوقاف مدبر یقندن
آلدرق بلدیہ لرله ناحیه لرده تودیع ایلمیشدر .
اوقاف ، مضبوطه ک اداره فی ایسه دوشوردن
دو غریبه شهر لره بلدیہ لرله کویلر ده
ناحیه مجامعی نایر خالد اولمالیدر . و قفلرک
یا لک ولایت عامه فی دایشدر مکدن عبارت
اولان و انقلاب سایه سنده هم بلدیہ همده
وقف ایشلری قاربش بفاقدن قور تو اور .
چونکه اول بلدیہ به خالد اولمسی لازم کان
سوندلری ، چشمه لر ، خسته کاه لر ، عمارت لر
الح عمومینه بلدیہ ک آلتنه کچمش او اور .
نایا بلدیہ ک یا خود ناحیه ک منتخب بر
مجامعی بولونمقندن ایملر دوشوردن دو غریبه
خاقک مراقبه فی آلتنه کچمش او اور .
خاقق باق اسولده ، هر ایش خاقک منتخب
و قفلری طرفندن اداره یا خود مراقبه
اولونمالیدر .

خلاصه ، مملکت مزده شهر لک بر رحه فی
بلد ما هبتی آلتنه فی ایچین ، بکانه چاره
و قفلرک مراقبه فی ناحیه لر . تودیع ایتمکدر .

ضیا کوله آلب